

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Floremundi Raemundi V. Cl. Olim Consiliarii Regis
Galliarvm Ex Calviniano Catholici Synopsis Omnium hujus
temporis Controversiarum tam inter Lutheranos,
Calvinistas quam alios plurimos. Sive Historia ...**

Raemond, Florimond de

Coloniae Agrippinae, 1655

III. Is Romam profectus, multis superatis difficultatibus Societatis suae
confirmationem impetrat.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10880

duu est, non prius defecturam, quam omnes haereses sint extinctae. Divinitus ad hoc missa est haec Societas, ut Mundo felicitatem, Ecclesiae salutem, sibi gloriam pareret & adferret. Sed primam ejus originem inspicimus, initio, ut omnia, exigua, sed quae paucis annis per totum ferè terrarum orbem diffusa est, & sua magnitudine (quod absque injuria ceteratum dictum velim, ut quae & ipsa suum quoddam fatum & tempus habuerunt, atque etiam honorabilem suum quaeque tenent in Ecclesia locum) omnes religionum familias sive Ordines, qui umquam in Christianitate fuerunt, superavit.

V. Ignatius Loiola, Societatis huius auctor atque institutor, nobili loco natus est A. 1492. memorabili rebus mirabilibus natura insitam animi generositatem nactus in ea Hispaniae seu Cantabriae parte quae Guipulcoa vulgo vel Provincia dicitur. Puerili aetate transacta, in aulam Ferdinandi Regis à parentibus missus, sic inter delicias Mundi versatus est, ut omnium quae aetas illa & vitae consuetudo fert, vitiolorum imperum fortiter perferret, neque vel transversum iugum abripi se pateretur ad viles res, sed in omnibus certissimas innatas virtutis & pietatis notas praeseferens, iam tum magnum quid & singulare promittere videbatur. Solet enim Deus eos quorum opera ad rem quampiam insignem usus est, mature divina sua gratia illustrare, & deinde per omnem vitam deducere ac comitari. Et in hac quidem schola non effeminatus aulicus, sed fortis miles evasit; cuius virtutis specimen mox edidit. Vix enim per aetatem armis ferendis idoneus. Pompeiopolim à Gallis obsessam fortissimè propugnavit, suoque exemplo ceteros militiae praefectos iam deditionem facere cogitantes, ad fortiter sustinendam impressionem animavit, donec aenea pila crus eius dextrum confregit, sinistrum lapis muro excussus laesit.

Ignatio prostrato, reliqui eius casu perterriti tanto facilius ad deditionem faciendam sunt inducti. Galli vero Ignatium humiliter habitum, non multo post ad suos dimiserunt. Interea quum in lecto partem anni iaceret, essetque in profanis libris legendis avidus ad doloris oblivionem iussit sibi aliquem eiusmodi librum dari cuius lectione tempus falleret. Quum alii ad manum non essent, puer boni cuiusdam Angeli instinctu duos ei porrigit, quorum alter Christi Salvatoris alter Sanctorum vitas continebat. His ille legendis, Dei in creaturis admirabilia opera, quae mira quadam varietate ibi depicta videntur, contemplatus, & eorum qui Mundi vanitatibus dediti, perpetuis curarum fluctibus agitantur, infelicitatem

considerans, vitam commutare, & relicto saeculo, caelo se devovere constituit. Ex quo apparet, brevem calamitatem nonnunquam perpetuae cuidam felicitati viam sternere aditumque aperire. Simili inspiratione duo Imperatoris Theodosij Nobiles aulici, S. Antonij vitam legendo, è Mundi militibus, Jesu Christi milites facti sunt, & relicta aula, in solitudinem, ut liberius Deo ejusque cultui vacare possent, se contulerunt. Ignatius sancta hac inspiratione quam libri illius lectio pepererat, diu noctuque agitato, quam primum è vulnere convaluit. Mundi jam peractus, quem tamen vixdum xxx. annos tantum natus salutaverat, amicos in visendi praetextu, *de domo (a) & cognitione sua, adeoque de seipso egressus est.* Anno 1522, initio veris & recta Montem Serratium, apertissimum devotioni & miraculis valde celebrem locum, profectus, dimissis in itinere duobus famulis, ne quem vitae suae austerae praeter Deum haberet testem, E via mendicorum pannosumque hominem adit, suas vestes sibi detractas illi dono dat, ipse vero optato illo suo vestitu, quem ante sibi paraverat, induitur, gladium vero & pugionem ante aram beatissimae Virginis appendi jubet; deinde noctem illam ante aram prostratus, in somnum traducit. Sic novus Jesu Christi miles cilicio indutus, cineribus conspersus, jejunijs & vigilijs confectus ad religiosam peregrinationem se praeparabat, Dei opem assidue implorans, interea dum furiosus Lutherus longe diversa agitans à Deo recedendo quantum ille accedebat. Siquidem eodem plane Anno & mense quo Ignatius de saeculo exiit Manrethanum in recessum sanctum, Lutherus à suo Alstetensi seu Wartbergensi Patrono redijt Wittebergam ad operanda mala quae deinde gessit. Ex Hispania Ignatius in Italiam profectus est. Anno 1523. stipem mendicans, & pane & aqua vitam tolerans, & sub dio ferè humi cubans: sicque Romam tandem pervenit, sacrae urbis loca obivit benedictionem quae summi Pontificis reverenter accepit. Inde capto jam ante Hierosolymas navigandi, sanctumque Salvatoris Sepulchrum visitandi consilio, Venetias venit: ubi dum moraretur, navigandi commoditatem expectans, in platea nudus quidem vestibus & algens, sed preciosissimis virtutibus ornatus, & ardentissimo Dei amore flagrans, noctes agebat: adeo ut ex Senatorio ordine quidam Marcus Antonius Trivisanus nomine, ad Ducalem postea dignitatem evehctus, noctu domi suae quum esset, excitari se repente hujusmodi vocibus senserit: *Tunc ferre potes, ut mollibus vestitus domi tua sis, & servus*

(a) Gen. 26.

*meus seminudus in porticu jacet in lecto precioso
suaviter dormias, ille dura cubet humo?* Visione hac
stupefactus surgit statim Senator, & per incerta va-
gatus, tandem Ignatium cubantē offendit, frigore
pœne eneētū domū perducit, & liberaliter tractat.

Venetis Ignatius in Palæstinam sive Terram
sanctam navigavit, cum proposito totius ibi vitæ
suae cursum exigendi, & peregrinorum qui eo ex
omnibus Mundi partibus religionis ergo conflunt,
servitiis immoriendi. Sed quemadmodum boni
odores etiam è laceris centonibus spirant: sic
Franciscanorum præfectus, pulcræ & sanctæ
quandam animam sub tenui illo corpusculo, & vili
habitu latentem facillè deprehendit, Animadversa
ergo in tam juvenili ætate matura quadam & senili
prudentia, tum præcipue insigni quadam pietate &
numinis reverentia, Ignatio suavit ut in Hispaniam
reverteretur, animumque bonis discendis litteris
applicaret, quarum imperitiam ajebat vivi esse homi-
nis sepulturam. Et sicut aliàs divinæ illæ inspi-
rationes consilia & actiones nostras ad ea dirigunt,
quæ ad Dei honorem nostramque salutem promo-
vendam pertinent: sic huic consilio locum dans
Ignatius, in patriam est reversus, ac litterarum stu-
diis sese dedit, brevi que inde magna sibi ad Phi-
losophiæ cognitionem adjumenta comparavit. Caput
vero omnium ipsius exercitationum erat pietas
& religio, quam unâ cum studiorum sociis num-
quam intermittebat. Sed ut umbra corpus, ita in-
vidia virtutem comitari solet. Et innocentia suos
quoque persecutores habet inter privatos. Vix
innotescere cœperat Ignatius: quum ecce diaboli,
magnum hunc suis conatibus adversarium fore
jam tum subodorantis, instinctu ab inimicis ad In-
quisitionem tanquam hæreseos suspectus defertur.
Id crimen etiam tanto magis credibile videbatur,
quanto atrocius passim per Lutherum tum intro-
ducta exsultabat hæresis, ac quanto major homi-
num numerus ad Ignatium accurrebat. Verum au-
ditus atque examinatus, innocentiam suam Inqui-
sitoribus facillè probavit, ab iisdem statim absolu-
tus. Nolo hic omnia divino huic viro objecta in-
commoda recensere, quibus ille coactus ex Hispania
in Galliam venit, & ad Parisiensem Academiam
Anno M. D. XXVIII. se contulit ubi ille æque sua
sancta consilia, ac alii quidam è Germania advecti
impias meditationes, maturavit, ut & in hoc anta-
gonismus Ignatii ac Lutheri appareat, si sibi pararetur
remedium à Deo, ubi dæmon parabat per apo-
stas submittos exitum. In hac igitur universitate
orbis omnia litterarum ac Philosophiæ exercitia

feliciter tractavit, & Theologiam in primis, cui
totum se dedicarat, absolvit.

Septem illis annis quibus Lutetiæ operam dedit
litteris Ignatius, morum amabilitate, vitæque san-
ctitate ac innocentia magnam apud omnes non so-
lum benevolentiam, verum etiam admirationem
conciliavit: ut qui inter homines divinam quan-
dam vitam ageret, Ecclesias, si quando prodiret,
xenodochia, carceres visitabat, agris serviens, af-
flictos & captivos consolans. Divitiæ ejus omnes
& supellex erant ciicium & flagellum; deliciæ, li-
brorum sacrorum lectio; epulæ frequens S. Eucha-
ristiæ communio, qua omnibus diebus festis ute-
batur; sermones, de virtutum pulcritudine & vi-
tiorum deformitate. Dum hoc modo vitam agit
Angelicam, majus aliquid moliri constituit. Ut
enim ad militiam nati homines ludicris armorum
exercitiis delectantur quidem, at quamprimum
ingruit bellum, in serium certamen descendunt, &
tam suæ quam suorum saluti invigilant: sic Ignatius,
cui hæctenus sua tantum salutis curæ fuerat, ubi
à Lutheri hæresi longe lateque propagata magnum
Ecclesiæ vulnus inflictum vidit, tot animarum per-
ditionem miseratus, de remedio aliquo, quo publi-
cæ huic calamitati succurreret, cogitare cœpit. Ac-
cedebat Turcarum non auditus modò, sed & à se
visus, per iter Jerosolymitanum, Dominatus armis
prolatus & serpens ut cancer. Multum quoque
eum angebat quod tam frequens esset de Novo
Orbe & immensis ejus divitiis sermo, ad quas
asportandas totus undique Mundus convolabat,
nemine tamen ut miseri illi vera fide imbuti, & ad
Christum conversi, æternæ salutis efficerentur
participes, curante. His igitur ille curis incensus,
sed & ut grassantem Lutheranæ hæreseos vim re-
tunderet, novam Societatem instituere decrevit,
quamvis magnæ molis opus id futurum non igno-
raret. Electis igitur ex omni amicorum numero
novem sociis animo & voluntate sibi concordibus,
tam præclarum opus auspiciatus est, & ad id perfici-
endum eosdem socios animavit. O Beatum chorum
Novenarium, non novem sororum quas Musas ap-
pellant, Mnemosynes filiarum sed novem fratrum,
vere divinæ misericordiæ filiorum, sub ductu novi
Phæbi, non illo ex Aganippe Poetico furore, sed di-
vino cœlestis spiritus enthusiasmo afflati! [f]

B Primi

[f] Vita Ignatii per Ribadeniram Masseium, Qua-
remont, Bidermannum, &c. Orlândinum tom. 1. Hist.
Soc. Jesu, &c. Bulla Canonizationis S. Ign. per Vrba-
num VIII. edita.

Primi ex his fuerunt Petrus Faber Sabaudus natione, & Franciscus Xaverius Hispanus: hic quidem exquisita scientia vitæque magis admirabili quam imitabili sanctitate conspicuus, & plurimis miraculis postea illustris [a] quæ licet veritatis hostes obscurare conentur, ipsa tamen pro se loquitur. Et hic quidem initio nimiam Ignatii, uti putabat, devotionem, ridere solitus, tandem tamen, si non superior, par certe evasit. His se adjunxerunt postea Paschasius Broetus, Ioannes Codurius Gallis, Iacobus Laines, Alphonsus Salmeron & Nicolaus Bobadilla Hispani; Claudius Iaius Genevensis, & Rodericus Lusitanus. Et hi quidem decem è sex diversis Nationibus collecti, decem primi fundamentales fuere lapides, in Franciæ metropoli, quæ post Romam, parem non habet, instituta huius Societatis laudem. Decem hi quasi ad Christianæ Republicæ salutem pia conjuratione facta, arctissimis sese vinculis mutuo obstrinxerunt, ut propagandæ fidei Catholicæ apud infideles & consequenter Lutheri aliorumque hæreticorum sese opponerent furori. Ut vero Deus in numero, pondere & mensura omnia disposuit; sic denarius hic non sine causâ mirabiles res ab hac Societate effectum iri, præsignificasse existimatur. Hic ille est numerus quem Arithmetici primum inter digitos agnoscunt, nempe qui duobus pollice scilicet & indice [b] exprimi necesse habet, cû minores, denario numeri digitis cæteris tribus exprimantur [c] Eundem denarium sine O figurâ jungere cum alijs aut concludere nequeunt; quo monemur, ut numerus hic nullum alium finem habet quam rotundum illum orbiculum, sic res ab hac Societate gerendas iisdem quibus terrarum orbis spacijs terminatum iri; huncque Decumanum illum fore fluctum, qui Lutheri myoparonem obruturus atque in profundum demersurus sit imo ab Angelo illo Apocalyptrico [d] denotatum, qui habebat Evangelium æternum, ut evangelizaret sedentibus super terram, & super omnem gentem & tribum & populum. Decem hi Anno M.D. XXXIV. die Assumptioni B. Virginis sacro, ad ædem B. Mariæ quæ Mons Martyrum vulgo dicitur, & ab urbe Lutetia non procul abest, unâ omnes convenerunt: ibique ritè confessione facta, & sacra Synaxi percepta, voto sese obstrinxerunt. [e] Antequam vero progrediar, lubet Francisci Montani verba hic adscribere, quibus Lojolam & Lutherum inter se comparat. *Martinus Lutherus*, inquit, *ab Ecclesia ut Ecclesiam oppugnaret; Ignatius Loiola è Mundo ut Mundum oppugnaret, profugit. Vterque ab Ecclesia*

initio nati, in iisdem visceribus concepti, & ab eodem ventre, uno eodemque ferè tempore tamquam duo gemini, Esau & Iacob prognati. Lutherus velut Esau postquam adolevit, diabolo instigante Ecclesiam turbare aggressus, & magnus venator animarum ad eas perdendas factus est. Ignatius vero tamquam Iacob à Deo Ecclesia defensor & propagator, ac verus animarum salvandarum pastor fuit electus. Ille relictis vitæ cælestis seu contemplativæ delicijs, & religiosa austeritate, carnalibus voluptatibus totum se tradidit, ab jejunijs ad epulas, ab humilitate ad vanitatem, à paupertate ad avaritiam, à regula ad dissolutionem desiliens, atque ut omni proculcata obedientia, tanto securus in omnium turpium voluptatum sordibus sese volutare posset, supremo suo capiti bellum nefarium indixit simul & intulit. Hic vero relictis mundi divitijs, honoribus & delicijs, expresso voto, Ecclesia capiti & se adjunxit, & ad defensionem Ecclesiæ novum exercitum conscripsit. Lutherus ex Arrii, Manichæi, Donati, & aliorum veterum hæreticorum reliquijs novas contra Deum copias collegit: Ignatius e contra è SS. Ecclesiæ Doctoribus recentem ad Lutherum ejusque sequaces internatione delendos exercitum confecit. Lutherus Mundum flagitijs replere, & bonas è Religiosorum familiarum hortis plantas radicitus extirpare studuit: Ignatius vero universale velut omnium virtutum seminarium & pulcherrimum religiosa vitæ exemplar instituit ac posteris relquit.

Porro Ignatius ille, postquam adjuncta ipsi fuit exigua fratrum aliquot chorus,

Parva quidem numero, sed bello virvida virtus, in Italiam, atque inde in Palæstinam proficiscendi consilium cepit, designato ubi convenirent, sociis loco, nimirum Venetijs, & Fabro ætate & vocatione inter eos priore reliquis per suam absentiam præesse iussit. Vide hic Lector hunc Fabrum, is enim est qui vitæ & doctrinæ suæ malleo hæresin per Germaniam per sibi junctos deinde Lovanii ac Colonia fortissimè contrivit; interea dum alius in Gallia Faber ex infernalis Vulcani officina progressus, socios suos Cyclopes contra Ecclesiam armat, ut infra suo loco videbis. Antequam vero Italiam peteret, Ignatius in Hispaniam rediit, ut parentibus ac patriæ extra Europam abiturus valediceret, & sociorum quædam negotia curaret, quacumque iter

[a] *Vita S. Fran. Xaverii per Turcellinum Masfeum &c. Indica Historia, Bulla Canonizationis ejus. Tomus I. Hist. Soc. Jesu. &c.* [b] *Sap. II. 21.* [c] *Vide Bedam de Indigitatione &c.* [d] *Apoc. 14.* [e] *Hist. Soc. Jesu Tom. I. vita Ignatii. &c.*

iter faceret, aut ubicumque commodos esset auditores nactus, vitiorum foeditatem & virtutum pulchritudinem ostendens, & acerrimos ad pietatem stimulos subjiciens. Ex Hispania inde in Italiam solvens, non sine magnis difficultatibus Venetias pervenit, quo socii ad eum peregrinorum habitu venerunt. Ibi omnes omnia pietatis officia obibāt, pauperibus, & aegrotis inserviando, & captivos visitando ac consolando. Dum Ignatius itineri in Terram Sanctam necessaria Venetiis pręparat, socios Romam mittit, ut sacris locis visitatis, benedictionem à Papa Paulo III. acciperent. Eorum aspectu plurimum exhilaratus Pontifex, ut erat doctorum amans, quos etiam inter prandium aut cęnam differentes lubenter audiebat, voluit, ut se pręsentate de quęstione Theologica disputarent. qua in re magnam illi exquisitę scientię & doctrinę laudem sunt consequuti. Venetias inde reversi, bello inter Christianos & Turcas renovato, res ita impeditas offendunt, ut nulla Hierosolymas proficiscendi voti que exsolvendi spes esset. Ne ergo suos ociosos esse sineret Ignatius, per Italię urbes eos distribuit; ubi brevi tempore tam vitę sanctitate, quam singulari juventutem instruendi seu catechizandi dexteritate, magnum sui amorem & admirationem in omnium animis pepererunt, adeo ut magnus quotidie ad eos fieret concursus, insigni cum juventutis emolumento, & incredibili parentum lætitia. Non multo post Ignatius cum Fabro & Laine Romam profectus est, ut à Pontifice Societatis à se institutę confirmationem impetraret. Hactenus enim ut simplices Sacerdotes vixerāt, sine voto aut regula particulari. In itinere non procul ab urbe templum desertum pro more ingresso Ignatio, ante aram prostrato & ardentius oranti Jesus Christus apparuit, & ad Ignatium conversus, *Ego*, inquit, *Roma vobis propitius ero.* Hac ille visione mirum in modum recreatus, & in certissimam spem erectus, à Jesu Societati nomen dedit. Ad Pontificem Cardinalis Contareni doctissimi viri opera admittus, vitę ac Societatis suę institutum aperuit, nimirum *sub perpetua castitatis, paupertatis & obedientię voto, Ecclesię periculossimo schismate laboranti, quę possent succurrendi, Evangelium vel extremis terrarum incolis annunciandi, in omnibus denique quę summus Pontifex jussisset, sine ulla contradictione obediendi.* Verum sicut Romę nova omnia suspecta sunt, ut quę solis antiquitatis fundamentis nititur, petitioni eorum Pontifex statim assentiri noluit, sed tribus Cardinalibus eos examinandi ac rem totam discu-

tiendi negocium dedit. Inter hos fuit Bartholomęus Guiditio, magnę ob eximiam doctrinam & vitę integritatem apud Pontificem auctoritatis. Hic initio acriter se Ignatii petitioni opposuit dicens, *Religiosarum familiarum multitudinem & diversitatem plus turba & confusionis quam utilitatis afferre, easque reformandas potius quę sint, quam novas formandas esse.* Sed Ignatius Deo confisus, & virtuti omnia facilia esse non ignorans, non propterea animum abiecit, sed tanto majori zelo & studio quod instituerat, perficere laboravit. Qua in re dici vix potest, quot ei labores, partim invidia partim ignorantia aliorum, fuerint objecti. Ipse nihilominus auxilia omnia conquirebat, Deum precibus, Pontificem obsecratione, Cardinales sollicitatione defatigabat, ne tam sanctum institutum, quod ille ad Dei honorem & Ecclesię salutem ac gloriam suscepisset, rumpi aut impediri paterentur. Revocatis ergo Patavio, Senis, Ferraria, Bononia & aliunde, quo eos miserat, sociis, tantum effecit, ut communi hominum desiderio satisfaciendum ratus Pontifex, ex Cardinalium consilio Societatem hanc assensu suo approbarit & confirmarit, inspecta tum Exercitiorum libello & Regularum, quas illa sibi pręscripserat, Synopsi, quam idem Paulus III. æterna memoria dignus in sua bulla inseruit, in hæc verba erumpens: *Spiritus Dei hic est.* Quod iudicium omnes deinde sequuti. Pontifices, ut & S. Concilium Tridentinum, ratum habuerunt. Confirmatio hæc facta est Anno M. D. XL. die xxvii. Septembris, eo tempore quo nova è Lutherana hæresi enata & matrem supergressa hæresis Genevę potissimum stabulabatur, ut infra in Francię Schismate ostendetur. Initio vero Pontifex sociorum numerum *ad sexaginta restrinxit*, eo consilio ut novum Ordinem probaret prius, quam omnino approbaret, ac deinde pro fructus inde sperati modo, numerum vel minueret vel augetet.

IV. Jacto sub Dei in terris Vicarii auctoritate bono ac solido fundamento, Societati deinde facilius omnia successerunt; adeoque sub tam favorabilibus auspiciis nihil difficile videbatur. Ignatius igitur operi manum admonens, Socios per Italię urbes distribuit, ut depravatis moribus medicinam facerent, & ad pietatem omnes erudirent. Et illi quidem per oppida & villas circumcuntes, *vicia reprehendebant, laudabant virtutem, errores confutabant, veritatem stabiliebant, juventutem ac rudes homines, qui non nisi ex consuetudine sacra officia adeunt, instruebant. In foro sæpe, nacti hominum*